

**PWYLLGOR CYNGOR RHONDDA CYNON TAF
BWRDD RHIANTA CORFFORAETHOL**

Cofnodion o gyfarfod y Bwrdd Rhianta Corfforaethol a gynhaliwyd Dydd Iau, 30 Mawrth 2023 am 10.00 am ym Rhithwir.

Cafodd y cyfarfod yma ei recordio, ac mae modd gweld y manylion [yma](#)

Y Cyngorwyr Bwrdeistref Sirol – Roedd y Aelodau Bwrdd Rhianta Corfforaethol canlynol yn bresennol:-

Y Cyngorydd G Caple (Cadeirydd)

Y Cyngorydd R Lewis   Y Cyngorydd C Leyshon
Y Cyngorydd J Bonetto   Y Cyngorydd S Rees
Y Cyngorydd P Evans

Swyddogion oedd yn bresennol

Mr N Elliott, Cyfarwyddwr Dros Dro'r Gwasanaethau Cymdeithasol
Ms A Lloyd, Cyfarwyddwr Gwasanaethau i Blant
Ms C Jones, Pennaeth Materion Mynediad a Chynhwysiant
Ms C Miles, Cyfreithiwr Gofal Plant
Ms J Thomas, Rheolwr Gwella'r Gwasanaeth, Ymgysylltu a Chwynion
Ms E Brabon, Uwch Gydlynwyr Addysg, Hyfforddiant a Chyflogaeth
Ms L Hawkins, Pennaeth Ysgol Rithwir
Catherine Silver, Interim Service Manager
Ms M Davies - TGP

Ymddiheuriadu am absenoldeb

Y Cyngorydd S Trask   Y Cyngorydd S.Evans

35   Datgan Buddiant

Yn unol â Chod Ymddygiad y Cyngor, ni wnaethpwyd unrhyw ddatganiadau mewn perthynas â'r Agenda.

36   Cofnodion

PENDERFYNODD yr Aelodau gymeradwyo'r cofnodion o gyfarfod y Bwrdd Rhianta Corfforaethol ar 26 Ionawr 2023 yn rhai cywir.

37   Rhaglenni Cyflogaeth, Addysg a Hyfforddiant ar gyfer Plant sy'n Derbyn Gofal

Rhannodd Uwch Gydlynnydd y Gwasanaeth Cyflogaeth, Addysg a Hyfforddiant yr wybodaeth ddiweddaraf â'r Bwrdd Rhianta Corfforaethol am raglenni penodol y Cyngor i gefnogi plant sy'n derbyn gofal, y rheiny sy'n gadael gofal a'r rheiny ag anghenion gofal a chymorth, i gyflogaeth, addysg a hyfforddiant.

Cafodd y Bwrdd ddadansoddiad o'r deilliannau rhwng mis Ebrill 2022 a mis Mawrth 2023 mewn perthynas â rhaglenni Camu i'r Cyfeiriad Cywir a GofaliWaith.

Dywedodd y Swyddog wrth yr Aelodau fod y gwasanaeth yn torri tir newydd wrth iddo gysylltu â Phrifysgol De Cymru a Phrifysgol Caerdydd mewn perthynas â chwrs i baratoi pobl ifainc ar gyfer y brifysgol. Dywedodd y Swyddog y byddai'r bobl ifainc yn cael y cyfle i ymweld â'r prifysgolion ac aros yn y neuaddau preswyl.

Cafodd yr Aelodau wybod hefyd am raglen gyflogi'r haf i blant sy'n derbyn gofal sy'n rhoi cyfleoedd cyflogaeth a hyfforddiant gyda nifer o fusnesau yn Nhreorci. Mae hyn yn sgil llwyddiant y cynllun yn Nhreorci. Bydd cynlluniau tebyg yn cael eu cynnal yn Aberdâr a Phontypridd yn ystod yr haf.

Roedd y Cadeirydd yn canmol rhaglen gyflogi'r haf. Dywedodd ei bod yn wych gweld y cynnydd yn hunan-barch y bobl ifainc yn dilyn eu cyfleoedd cyflogaeth.

Gan gyfeirio at y rhaglen GofaliWaith, nododd un Aelod fod 15 o bobl ifainc ddim wedi ymgysylltu â hi, gan holi a oedd unrhyw resymau dros hyn. Dywedodd y Swyddog ei bod yn bosibl bod gyda'r bobl ifainc flaenoriaethau eraill adeg eu hatgyfeirio, megis symud o leoliad maeth i fyw'n annibynnol ac nad yw'r amseru'n iawn. Serch hynny, cafwyd esboniad bod y rhaglen GofaliWaith ddim yn gaeth i amser 'penodol', ac felly mae'r garfan yn ymgysylltu â phob person ifanc ac yn sicrhau ei bod yno iddyn nhw pan fo'r amser yn iawn.

Diolchodd y Cadeirydd i'r swyddog am yr adroddiad manwl a

PHENDERFYNODD y Bwrdd:

1. Nodi cynnwys yr adroddiad.

38 Cynllun Peilot Model yr Ysgol Rithwir – y newyddion diweddaraf ynghylch cynnydd y flwyddyn gyntaf

Rhannodd Pennaeth yr Ysgol Rithwir yr wybodaeth ddiweddaraf â'r Bwrdd am y cynnydd yn ystod blwyddyn gyntaf y cynllun peilot hwn ar gyfer plant sy'n derbyn gofal. Edrychodd yn benodol ar y camau a gymerwyd i fynd i'r afael â'r camau gweithredu sy'n rhan o Gynllun Gweithredu'r Ysgol Rithwir, a'u cwblhau. Aeth y Swyddog ati i atgoffa'r Aelodau fod y Cabinet wedi cytuno i gynnig i symud ymlaen â strategaeth i dreialu Model yr Ysgol Rithwir i wella deilliannau addysgol plant sy'n derbyn gofal, a hynny ym mis Gorffennaf 2021. Roedd Model yr Ysgol Rithwir wedi'i hen sefydlu yn Lloegr ac, o dan Ddeddf Plant a Theuluoedd 2014, mae gydag awdurdodau lleol ddyletswydd statudol i benodi Pennaeth ar gyfer yr Ysgol Rithwir. Ei rôl allweddol yw hyrwyddo cyflawniad addysgol plant sy'n derbyn gofal.

Cafodd yr Aelodau eu cyfeirio at Adran 5 o'r adroddiad lle mae rhestr manylion Gweithgareddau'r Cynllun Gweithredu ar gyfer 2022 i 2023.

Aeth y Cadeirydd ati i longyfarch y Swyddog ar y rôl, gan ddweud bod y cynllun peilot yn gyfle gwych i blant sy'n derbyn gofal ac yn ddysgwyr yn y fwrdeistref sirol. Gofynnodd a oedd y 210 o ddysgwyr oedran ysgol y tu allan i'r sir yn profi'n fwy heriol. Dywedodd y Swyddog nad oedd unrhyw heriau sylweddol a bod nifer yr ymatebion i holiadur a ddaeth i law yn llwyddiannus iawn. Cafodd yr holiadur ei anfon i'r holl ysgolion y tu allan i'r sir ym mis Rhagfyr 2022. Roedd yn gofyn

cwestiynau megis 'a oedd gyda nhw berson arweiniol, polisi ar gyfer plant sy'n derbyn gofal, niferoedd a oedd yn mynychu, cyfathrebu â rhieni maeth', ac ati. Ychwanegodd y Swyddog ei bod hi wedi mynychu adolygiadau ar gyfer plant Rhondda Cynon Taf yn Nyfnaint a Gwlad yr Haf a bod y carfannau yno wedi bod yn rhagweithiol iawn ac yn agored i fod eisiau dilyn ein protocolau ni.

PENDERFYNODD y Bwrdd:

1. Cydnabod cynnwys yr adroddiad; a
2. Derbyn adroddiad cynnydd pellach ar y cynllun peilot yn y dyfodol.

39 Adroddiad Blynyddol Cynhalwyr Ifainc

Rhannodd y Rheolwr Gwasanaeth Dros Dro ar gyfer Cynhalwyr, Taliadau Uniongyrchol ac Ymgysylltu â Defnyddwyr y Gwasanaeth yr wybodaeth ddiweddaraf â'r Bwrdd Rhianta Corfforaethol am y gwaith gyda chynhalwyr ifanc yn Rhondda Cynon Taf rhwng 2022 a 2023.

Tynnodd y Swyddog sylw'r Aelodau at Adroddiad Blynyddol y Cynhalwyr Ifainc, a oedd ynghlwm wrth yr adroddiad, gan fanteisio ar y cyfle i grynhoi ei themâu allweddol:

- Mae'r contract ar gyfer yr elfen cymorth i gynhalwyr ifainc wedi'i ail-dendro'n llwyddiannus. Enillodd yr elusen Action For Children y contract ac maen nhw'n parhau i gynnig cymorth i gynhalwyr ifainc leded y fwrdeistref sirol;
- Mae lefel ddarpariaeth y gwasanaeth yn ôl i'w harfer yn dilyn y pandemig;
- Mae nifer yr atgyfeiriadau asesiadau ar gyfer cynhalwyr ifainc wedi dyblu'n gyson o'i chymharu â'r cyfnod adrodd blaenorol;
- O ganlyniad i hyn, bu cynnydd yn y galw am wasanaethau i gynhalwyr ifainc;
- Oherwydd llwyddiant cynllun peilot Brodyr a Chwirydd, mae'r angen am gymorth i frodyr a chwirydd ar wahân bellach wedi'i gydnabod. Mae capasiti ychwanegol i ddarparu'r cymorth hwn wedi'i sicrhau yn rhan o gontract newydd y cynhalwyr ifainc;
- Mae'r Gwasanaethau Cynhalwyr sy'n Oedolion Ifainc wedi newid ac mae bellach yn darparu model cymorth ychydig yn wahanol, sy'n canolbwyntio ar ddeilliannau ac ar yr unigolyn;
- Mae'r cyllid grant ar gyfer y swydd Gweithiwr Datblygu i Gynhalwyr sy'n Oedolion Ifainc a ddyfarnwyd ar gyfer 2023 i 2024 yn amodol ar ddiffyg o ran dod o hyd i gostau'r cyflog, (ni ddarparwyd unrhyw gynnydd); ac
- Er gwaethaf llwyddiant cynllun Cerdyn Adnabod Cynhalwyr Ifainc, ni fydd Llywodraeth Cymru yn darparu rhagor o gyllid. Serch hynny, bydd Rhondda Cynon Taf yn parhau i gyflwyno cynllun cardiau ar gyfer cynhalwyr ifainc.

Diolchodd y Cadeirydd i'r Swyddog am y diweddariad, gan gydnabod y byddai'r gwasanaeth, sydd bellach yn ôl fel yr oedd, yn gwneud gwahaniaeth cadarnhaol i'r cynhalwyr ifainc a'r staff. Roedd y Cadeirydd yn falch o nodi gwaith Action For Children a llwyddiant cynllun peilot Brodyr a Chwirydd. Gofynnodd am ragor o wybodaeth am y nifer sy'n manteisio ar y cynllun Cerdyn Adnabod i Gynhalwyr

Ifainc. Dywedodd y Swyddog fod y cynllun yn llwyddiannus ac yn boblogaidd ymhlith cynhalwyr ifainc a'i fod yn siomedig nodi na fyddai cyllid ar gael mwyach gan Lywodraeth Cymru. Serch hynny, rhoddodd y Swyddog sicrwydd i'r Aelodau fod y garfan yn angerddol am y cynllun ac y byddai'n parhau i ddarparu'r cynllun cardiaau ar gyfer cynhalwyr ifanc.

Siaradodd yr Aelod o'r Cabinet ar faterion Addysg, cyfranogiad Pobl Ifainc a'r Iaith Gymraeg yn gadarnhaol am yr adroddiad a'r llu o gefnogaeth sydd ar gael i gynhalwyr ifainc. Siaradodd yr Aelod o'r Cabinet am y cynnydd o tua 50% yn nifer yr atgyfeiriadau i'r rheiny dan 18, gan holi a oedd hynny oherwydd cynnydd yn y galw ar ôl y pandemig, gwell ymwybyddiaeth o'r gwasanaeth neu arfer gwell gan yr awdurdod lleol. Dywedodd y Swyddog fod y cynnydd yn cael ei adlewyrchu ar draws yr holl atgyfeiriadau a bod modd ei briodoli i gyfuniad o'r holl resymau a grybwyllwyd uchod. Roedd yr Aelod o'r Cabinet wedi cydnabod bod y gwasanaeth yn dibynnu ar ystod o ffynonellau ar gyfer cyllid, gan awgrymu y dylid cynnal trafodaethau ar wahân ar ôl y cyfarfod i ystyried opsiynau o ran cyllid. Cytunodd Cyfarwyddwr Dros Dro y Gwasanaethau Cymdeithasol y byddai'n fuddiol nodi'r gwasanaethau a gaiff eu darparu, ffynonellau ar gyfer cyllid, a sut i wneud y mwyaf o ddefnyddio'r cyllid ar gyfer cynhalwyr ifanc ledled y rhanbarth.

PENDERFYNODD y Bwrdd:

1. Nodi'r wybodaeth a oedd wedi ei chynnwys yn yr adroddiad.

40

Tros Gynnal Plant (TGP) Cymru

Rhannodd Tros Gynnal Plant yr wybodaeth ddiweddaraf â'r Bwrdd Rhianta Corfforaethol am gynnydd ar gyfer cyfnod chwarter 2, a oedd yn cwmpasu mis Hydref 2022 hyd at fis Rhagfyr 2022.

Clywodd yr Aelodau fod 35 o bobl ifainc wedi manteisio ar y gwasanaeth Eiriolaeth yn Seiliedig ar Faterion yn ystod y cyfnod, a chafodd 20 o bobl ifainc eraill eu hatgyfeirio ar gyfer y Cynnig Gweithredol ledled Rhondda Cynon Taf. Dywedodd y Swyddog fod 19 o bobl ifainc â phrofiad o dderbyn gofal wedi manteisio ar y gwasanaeth Eiriolaeth yn Seiliedig ar Faterion, a oedd yn cwmpasu gyda 22 o faterion, a chafodd 5 person ifanc â phrofiad o dderbyn gofal eu hatgyfeirio ar gyfer y Cynnig Rhagweithiol.

Clywodd yr Aelodau fod 14 o bobl ifainc â phrofiad o dderbyn gofal wedi dod yn gymwys ar gyfer y Cynnig Rhagweithiol yn ystod y cyfnod, bod 5 Cynnig Rhagweithiol wedi'u cyflwyno gan eiriolwyr a bod 5 person ifanc wedi derbyn y Cynnig Rhagweithiol ac wedi mynd ymlaen i gael y gwasanaeth Eiriolaeth yn Seiliedig ar Faterion. Mae hyn yn golygu bod 21% o bobl ifainc cymwys wedi'u hatgyfeirio ar gyfer y Cynnig Rhagweithiol o'i gymharu â 23% yn y chwarter blaenorol.

Cafodd ei egluro bod 5 o'r rhai a ddaeth yn gymwys drwy'r llwybr plant sy'n derbyn gofal yn chwarter 3 wedi'u hatgyfeirio ar gyfer y Cynnig Rhagweithiol drwy'r llwybr Rhianta Corfforaethol yn chwarter 4. Roedd 3 person ifanc eisoes yn ymwneud â'r gwasanaeth eiriolaeth ar ôl cael y Cynnig Rhagweithiol drwy'r llwybr Rhianta Corfforaethol yn y chwarteri blaenorol. Roedd hyn yn golygu, ar 22 Chwefror 2023, bod 79% o bobl ifainc â phrofiad o dderbyn gofal a ddaeth yn gymwys drwy'r llwybr plant sy'n derbyn gofal yn chwarter 3 naill ai wedi'u hatgyfeirio ar gyfer y Cynnig Rhagweithiol yn chwarter 3, wedi'u hatgyfeirio ar gyfer Cynnig Rhagweithiol yn ddiweddarach drwy'r llwybr Rhianta Corfforaethol,

neu eu bod nhw eisoes yn ymwneud â gwasanaethau eiriolaeth pan ddaethon nhw'n gymwys. Chafodd dau berson ifanc ddim cynnig cyfarfod ar gyfer y Cynnig Rhagweithiol gan eu gweithiwr cymdeithasol oherwydd doedd eu rhieni ddim am iddyn nhw wybod bod y Gwasanaethau i Blant yn ymwneud â nhw. Cynigiwyd y cyfle i'r person ifanc arall gwrdd ag eiriolwr, ond gwrthododd gan ei fod o'r farn bod gyda fe ddigon o bobl yn ei fywyd yr oedd yn gallu siarad â nhw.

Aeth y Swyddog ymlaen i ddarparu'r ystadegau i'r Aelodau ar gyfer pobl ifainc â phrofiad o dderbyn gofal sy'n defnyddio'r gwasanaeth Eiriolaeth yn Seiliedig ar Faterion a'r rhai a gafodd eu hatgyfeirio ar gyfer y Cynnig Rhagweithiol. Roedd hyn yn cynnwys gwybodaeth am oedran, rhyw, ethnigrwydd a lleoliad.

Diolchodd y Cadeirydd i Tros Gynnal Plant Cymru am yr adroddiad manwl a **PHENDERFYNODD y Bwrdd:**

1. Nodi cynnwys yr adroddiad

41 Trafod cadarnhau'r Penderfyniad isod:

PENDERFYNWYD bod y cyfarfod hwn yn cadw aelodau o'r wasg ac aelodau o'r cyhoedd allan o ystafell y cyfarfod, dan Adran 100A(4) o'r Ddeddf Llywodraeth Leol (fel y'i diwygiwyd), yn ystod trafod yr eitem nesaf, ar y sail y byddai'n debygol o olygu datgelu gwybodaeth eithriedig yn ôl diffiniad paragraff 14 o Ran 4 o Atodlen 12A o'r Ddeddf.

42 Strategaeth Trawsnewid Gofal Preswyl: Plant Mewn Lleoliadau Sy'n Gweithredu Heb Gofrestru

Rhannodd Cyfarwyddwr y Gwasanaethau i Blant wybodaeth â'r Bwrdd Rhianta Corfforaethol am blant mewn lleoliadau sy'n Gweithredu Heb Gofrestru (OWR), a chynlluniau'r Gwasanaethau i Blant ar gyfer cefnogi'r plant hynny, a dod â'r trefniadau hynny i ben.

Ar ôl ystyried yr adroddiad eithriedig, **PENDERFYNODD y Bwrdd:**

1. Nodi'r wybodaeth a oedd wedi ei chynnwys yn yr adroddiad, a
2. Derbyn adroddiadau dilynol tan nad oes sefyllfaoedd OWR ar gyfer pobl ifainc sy'n derbyn gofal yn Rhondda Cynon Taf.

43 Gwasanaethau Cymdeithasol – Cwynion a Chanmoliaethau Chwarterol

Rhannodd y Rheolwr Cwynion, Ymgysylltu a Gwella Gwasanaeth grynodedb â'r Bwrdd Rhianta Corfforaethol o'r trefnau gweithredu ac effeithiolrwydd gweithdrefn cwynion y Gwasanaethau Cymdeithasol statudol rhwng 1 Hydref 2022 a 31 Rhagfyr 2022.

Roedd yr adroddiad yn cynnwys gwybodaeth am nifer y cwynion a ddaeth i law, natur y cwynion, ac unrhyw wersi a ddysgwyd, yn ogystal â manylu ar ymholiadau gan Gynghorwyr, Aelodau Cynulliad ac Aelodau Seneddol a nifer y cwynion a ddaeth i law.

Ar ôl ystyried yr adroddiad eithriedig, **PENDERFYNODD y Bwrdd:**

1. Nodi cynnwys yr adroddiad a'r gwaith wedi ei gyflawni gan yr Uned Gwynion.

Daeth y cyfarfod i ben am 11.25 am

**Y Cynghorydd G Caple
Cadeirydd.**